

V akci
Interbrig II

Jiljí Kocian

Jiljí Kocian, nar. 2. 8. 1950, trvale žijící v Napajedlích
na zlínsku.

Kniha V akci Interbrig II. pokračuje v popisu událostí po „Sametové revoluci“. Zavádí nás do doby, ve které nedošlo k očekávané mravní očistě společnosti a kdy pokračuje divoká privatizace.

Obsah

Peníze na cestě.....	3
Bílí vpředu, černí vzadu.....	34
Slunce - voda - peníze	60
Podzimní úklid.....	77

Peníze na cestě

Šumperk – středa 3. března 20.00 hod.

Byl začátek března. Takové to, řekněme předjaří. Dlouhá zima se jen nerada loučila a bylo to znát. Chladný vítr a sníh s deštěm zahnal většinu obyvatel do tepla domovů. Těch pár opozdílů se pod deštníky všemožně snažilo vyhýbat sněhovým jazykům a rozstříkujícím se kalužím.

Už dobrou hodinu byla okna Národní banky tmavá, pouze dole v hale a u vchodu svítla bezpečnostní světla. Studený vítr si pohrával s větvičkami bezu v parčíku před budovou, kapky deště vytrvale útočily na novou tyrkysovou fasádu.

Ručičky hodin poskočily na osmou. Malým náměstíčkem zahřměl výbuch, doprovázený řinkotem rozbitého skla. Chodci se v tom nečase zastavovali a zpod deštníků nevěřičně otáčeli hlavy směrem k Národní bance. Z rozbitých oken v přízemí vlály do noční temnoty bílé proužky žaluzií, bezpečnostní siréna spustila ohlušující jekot, tlumený pouze občasnými nárazy větru. Na parkovišti u nového obchodního centra se pohnul tmavý forman. Pomalu projel kolem budovy a zmizel ve tmě.

Přerov – pátek 5. března 20.00 hod.

Budova Národní banky v Přerově se krčila na rohu Dolního náměstí pod několika mohutnými kaštany. Začínal víkend a skupinky lidí se

opatrně po kluzkém dláždění trousily do výstavné budovy Městského domu, stojícího naproti přes cestu.

Ručičky hodin poskočily na osmou. Ve spoře osvětlené hale přízemí Národní banky se zablýsklo. Následoval ohlušující výbuch a třeskot skla. Z oken baráků na náměstí vykukovali vyděšení lidé, z různých míst náměstí se k bance začali stahovat zvědavci a zpozzdálí budovu pozorovali. Vzrušené hlasy debatujících přehlušovala kvílící siréna. Na náměstí byl možný vjezd pouze na povolení. Tmavý forman stál při kraji vozovky směrem k Bečvě, s výhledem na levou část Národní banky. Těsně po výbuchu se odlepil od krajnice a vyjel směrem z města.

Praha – úterý 9. března 9.00 hod.

Vrátil jsem se z prodlouženého víkendu svěží jako jarní vánek. Zasedl jsem v naší kanceláři na ústředí Interbrigu a začal se aktivně zajímat o práci. Můj elán ovšem tlumila skutečnost, že se nikdo nenacházel ani v kanceláři samotné, ani v dohledu. Parťák, nadporučík Honza Štátník, byl neznámo kde - vzkazy nebo tak něco - žádné, na chodbě pusto a prázdno. Vyhodil jsem nohy na psací stál a myšlenky se záhy stočily k právě prožitému víkendu. Byli jsme s partou nadšenců v Jeseníkách na lyžovačce. Jezdíme už třetí rok do jednoho útulného hotýlku. Jmenuje se „Pod sedlem“ a je v Koutech nad Desnou, u silnice mezi nádražím a poštou. Malý, ale výborný rodinný hotel s vynikající domácí kuchyní. Takových by u nás mělo být víc. Smutně jsem si vzpomněl na ty vpravdě lukulské hody pod Červenohorským sedlem a smutně se přenesl do reálu.

Tady zase čekají bufety a bistra, pizzy, hamburgery a podobně. Dveře se rázně otevřely a do kanceláře nahlédla vrásčitá tvář našeho šéfa, plukovníka Roby.

„Zdar! To je dobře že jsi tady. Pojď ke mně. Něco ti ukážu,“ pronesl do ticha, nechal dveře dokořán a zmizel z dohledu.

Vystřelil jsem za ním a na konci chodby ho dohonil. Otevřel pro změnu svou kancelář a chvatně mě vybídl, abych vstoupil. Učinil jsem žádané.

Ve středu večer, v osm hodin, vybuchla časovaná nálož v Národní bance v Šumperku, v pátek, zase o osmé, v Národní bance v Přerově. Včera, v pondělí, volal nějaký anonym do centrály banky tady v Praze a vyhrožoval dalšími výbuchy, jestli nesplní jeho požadavky. Ty prý nahlásí během několika dnů. Poslal jsem na místa naše analytiki, ať spolu s bankovními úředníky prověří konta, případné souvislosti a tak. Honza je od včerejška v pražské centrále banky. Dostali jsme ten případ, protože panuje obava z terorizmu. Proto Interbrig.

„Šumperk,“ utrousil jsem polohlasně. „Kousek dál jsem byl o víkendu na lyžích. To jsou teda paradoxy.“

„No vidíš. Spoj se s Honzou a dejte se do toho spolu!“ přikázal šéf a rázně sklapl desku s papíry. To byl jasný povel k odchodu. Sebral jsem tedy svých „pět švestek“ a vyrazil směr Národní banka.

Honzu jsem našel ve společnosti staršího, prošedivělého muže v brýlích a kostkovaném saku. Seděli těsně vedle sebe, hlavami se skoro dotýkali a hleděli upřeně na monitor.

„Ahoj!“ pozdravil jsem a lehce ho plácl po rameni.

„Zdar,“ odpověděl a vstal.“Tohle je kapitán Zach od nás z Interbrigu,“ pronesl obřadně a ukázal na mě. „Inženýr Jirásek nám pomáhá s kontrolou účtů.“

„Prověřujeme běžné a úvěrové účty u fyzických a právnických osob, kde by mohla být spojitost mezi Prahou, Šumperkem a Přerovem,“ vysvětlil inženýr Jirásek během práce.

Přisunul jsem si tedy židli a na monitor jsme hleděli ve třech. Kolem poledne přišla velmi zajímavá zpráva z Přerova. Počítač vytipoval tři subjekty, provázané účty Přerov - Šumperk. Dvě velké organizace s vícero pobočkami, třetí byla fyzická osoba.

„Na začátek to není špatný, co?“ zazářil Honza a srovnával do složky materiály o těch třech zjištěných firmách.

„S tím už snad můžem za šéfem, no né?“ dodal ještě a začal se zvedat.

„Vydrž moment!“ zchladil jsem jeho počáteční nadšení.

Pan Jirásek dostal kontakt na Interbrig - pro případ, že by ještě něco zjistili - ověřili jsme, jestli funguje nahrávání hovorů a vypadli z banky.

Krátká porada u plukovníka Roby měla za úkol přesvědčit ho, aby nechal do akce zapojit i lidi zvenčí, neboť prověřování velkých organizací s mnoha zaměstnanci je příliš velké sousto. My jsme se rozhodli vzít si na starost prověřovanou fyzickou osobu. To ovšem předpokládalo navštívit v nejbližší možné době Moravu, tedy Šumperk a Přerov.

V šumperské pobočce Národní banky na nás v kanceláři čekali spolu s ředitelem dva chlapíci od policie. Podsaditý kapitán kriminálky Müller, nacpaný do rezavě hnědého saka s nazelenalými mřížkami a mladík sportovního vzhledu se světlým ježkem. Ten se představil jako

nadporučík Hejný. Ředitel pobočky - předsedající naší schůzce pouze v košili a rudomodré kravatě, tmavé sako pověšené přes opěradlo židle - si bílým kapesníčkem neúnavně otíral ruce.

Šumperští policisté nás seznámili se zjištěnými okolnostmi výbuchu a se stavem pátrání. Časovaná nálož, v daném případě byl použit semtex, byla umístěna na WC muži, vpravo od vstupní haly v přízemí. Neuzamčené záchody jsou tudíž přístupné i klientům banky. V chodbičce mezi umývárnou a pisoáry zůstaly uloženy zbytky vzduchotechniky a čtverce dřevotřísky. Pachatel vsunul nálož do plechové schránky vzduchotechniky. K odpálení postačil malý budík. Ze způsobu provedení bylo patrné, že dotyčný je obeznámen s výrobou a použitím trhavin. O to byl provedený čin společensky nebezpečnější.

I nadále pokračovalo důkladné prověřování firem Montas a Pozemní stavitelství, které obě měly svá zastoupení v Šumperku i Přerově. My jsme se s pomocí pana ředitele snažili zjistit co nejvíc o fyzické osobě, nějakém panu Šímovi, který dostal úvěr od přerovské pobočky Národní banky a měl provozovat hotel ve Velkých Losinách. V Šumperku však byl jeho běžný účet už přes rok zrušen.

V Přerově jsme pro změnu zase my čekali na někoho od policie. Abychom vyplnili čas, šli jsme si pohovořit s pracovníci banky, se kterou zmíněný pan Šíma kdysi jednal o poskytnutí úvěru a která si díkybohu na tuto skutečnost dokázala vzpomenout.

Polstrovaný výtah nehlučně vystoupal o patro výš a my došli k zavřeným dveřím s řadou tlačítek. Zmáčkl jsem příslušný zvonek a do mluvítká ohlásil náš příchod. Dveře se otevřely. Úzká dlouhá chodba nás dovedla k číslu dvěstějedenát. Na tabulce stálo ing. Irena Hořkovská, pracovnice úvěrových vztahů.

V šedomodré kanceláři seděla u počítače na šedomodré židli za šedomodrým stolem žena tak kolem třicítky. Hned po našem příchodu vstala a podala nám pěstěnou ruku, ozdobenou nápadným zlatým prstenem se zeleným očkem. Na sobě měla béžový oblek spíše pánského střihu. Krátké tmavé vlasy byly vpředu sčesané do takové uličnické ofiny, šedomodré oči docela ladily s tou kanceláří kolem a dívaly se přátelsky.

„Promiňte, že Vás rušíme v práci. Nechceme dlouho zdržovat,“ vysoukal jsem ze sebe. Následovalo obligátní představování a zmínka o důvodech naší návštěvy.

„Hm, Šímovi,“ pronese polohlasně a dlouze povzdechne. „Na to si vzpomínám. Přišli se žádostí o úvěr tři milionů na hotel v Jeseníkách, ve Velkých Losínách. Nám se do toho moc nechtělo. Přinesli perfektně zpracovanou studii od jedné konzultační firmy, byli oba plní elánu. Nakonec to bankovní rada schválila. Vrátili se tehdy odněkud z ciziny. Dostali podmínku, že do počáteční rekonstrukce musí vložit vlastní kapitál, asi milion korun. Všechno splnili a nějakou dobu spláceli. Potom přišly špatné zimy, povodeň a nakonec je tam vykradli. Splátky se začaly zpoždovat, později nespláceli skoro vůbec. Narůstaly nesplacené úroky, sankční úroky, nesplacená jistina. Museli jsme celý případ předat pobočce v Kroměříži, kde je oddělení restrukturalizace.

„To je vymáhání pohledávek?“ přeruším ji.

„Ano. Tehdy se nedalo nic dělat. Takový je postup,“ odpovídá smutně. „Já jsem se potom o ten případ dál nezajímala. Víím ale, že hotel nakonec banka prodala jako zástavu a ten pan Šíma to neunesl a oběsil se.“ Mrknu na Honzu.

„Takže Kroměříž,“ říká a vstává ze židle.

„Ano. Tam by měli mít celou dokumentaci,“ přitakává paní inženýrka a pokročí k nám s nataženou pravicí.

Loučíme se a opět sjíždíme výtahem do kanceláře ředitele pobočky. V té nás čeká takový dobromyslný strýc. Kapitán Mrázek z přerovské kriminálky. Postupně shrnul všechny zjištěné skutečnosti pátečního výbuchu. Stejná nálož jako v Šumperku explodovala uvnitř přízemní haly.

„V Šumperku to bylo na odděleném WC, tady přímo v hale,“ zauvažoval jsem nahlas.

„Jako by nám chtěl dát na srozuměnou, že to myslí čím dál vážnějc,“ doplnil mé úvahy Honza.

„Tak nějak,“ utrousil jsem a dál poslouchal výklad kapitána, který v šedých manšestrácích a vytahaném tmavěmodrém svetru živě gestikuloval a rázoval po hale, kam jsme se mezitím přesunuli.

„Nálož byla schovaná někde tady,“ ukázal na kout vedle psacích stolů. „Tudle prý stál takový velký květináč s palmou. Dal to asi za ten květináč, pod topení.“

„Že si ho nikdo nevšiml?“ ozval se Honza.

„Je hodně způsobů jak to udělat, aby si tě lidé nevšimli. Třeba, píšeš u stolku, před květináč položíš kufřík. Pak ti spadne list nebo sbíráš rozsypané drobné, co já vím.“

„Hm, to je fakt,“ souhlasil po chvílce Honza.

„Musí to být machr na výbušniny,“ doplnil Mrázek. „Ta věčička tady nadělala dost paseky, ale podle mně akorát tolik, kolik potřeboval,“ doplnil svoje úvahy a rozmáchl se paží v plandavém svetru. „Myslíme, že kdyby fakt chtěl, tak by to tady rozprášíl.“

Asi měl pravdu. Nebýt uraženého rohu, vytrženého topení a několika sádrokartonových nebo jakých panelů v prosklené stěně, nikdo by tady v hale neměl tušení, že cosi není v pořádku. Docela vřele

jsme se s tím přerovským strýcem rozloučili a vyrazili směr „hanácké Athény“.

Při vjezdu do Kroměříže na mě padá zvláštní nostalgie. Tady jsem v roce 1979 maturoval na gymnáziu. Hledím z auta na město a snažím se oživit staré vzpomínky.

Bavorák dojíždí na Komenského náměstí a zaparkuje před Kulturním domem. Národní banka byla hned naproti.

„Vymáhání dluhů,“ protáhne Honza a dlouze odfrkne. „Samej mramor a chrom. To jsou ty banky všechny!“ „To teda jo,“ nezbyvá než souhlasit.

Po různém doptávání se ocitáme přede dveřmi kanceláře s nápisem JUDr. Jan Formánek, pracovník restrukturalizace.

Je to skutečně okázalá kancelář. Nevidím hřiště na squash a bazén. Jinak tam má snad všechno. V ústrety nám vyšel chlapík v saku barvy slonové kosti, doplněném černou vestičkou, černými lesklými kalhotami a černými lakovkami. Má téměř holou tykvovitou lebku, na očích brýle bez obrouček. Vypadá spíše jako ředitel Národní galerie než vymahač dluhů.

A znovu obvyklý rituál vzájemného představování se atd. Odněkud přitáhl fascikl s případem, nechal přinést dvě kávy, minerálku se dvěma skleničkami, přisedl si k nám a pohroužil se do čtení. My jsme beze slova popíjeli, chlapík tu a tam pokýval tou svou tykví a vytáhl další papír.

„Případ nám předal Přerov. Ve druhém pololetí devadesátšedem tam nebylo z jistiny uhrazeno skoro nic. My s nimi měli dvě sezení. Dohodli jsme se na třicetiprocentním úroku, ovšem s dodatkem třicetiprocentního úroku z jistiny po splatnosti. Nějakou dobu to fungovalo, potom přišel tlak z centrály tyhle případy řešit prodejem. Nabídli jsme to tedy jako prodej zástavy. Nebylo zájemců.

Dvakrát šla cena dolů. Nakonec se hotel prodal za nějakých tři a půl milionu.

„To těm Šímovým asi moc nezbylo, nemám pravdu?“ zeptal jsem se po jeho strhujícím výkladu.

„No, byla tam nesplacená jistina, smluvní úroky a tak. To víte,“ vzdychl a bezmocně pokrčil rameny.

„Slyšel jsem, že se ten pan Šíma oběsil?“ ozval se pro změnu Honza.

„Bohužel,“ odpověděl tiše Formánek.

„Kdo za něj potom vyřizoval to všechno kolem?“ houkl jsem na chlapíka ze strany já.

„Měli s manželkou spolupodílové vlastnictví. Takže manželka a moment ... byla tady se synem, pokud si vzpomínám.“

„Adresu té paní Šímové byste měl?“ poprosil jsem a hrábl do náprsní kapsy pro notes.

Zalovil ve složce a na vyleštěnou desku masivního stolu dosedl bílý arch papíru. Vytáhl jsem svého Parkera a zapsal adresu. Chlápka jsme nechali jeho myšlenkám a vypadli z budovy.

„Kam teď?“ zeptal se Honza, když otvíral dveře našeho BMW.

„Víš co?,“ za chvíli máme večer. Ta paní Šímová bydlí v Kojetíně, to je tak dvanáct kiláků odtud. Najdeme nějaký hotel a zítra uvidíme. Po těch návštěvách v bankách bych docela rád poseděl v normální hospodě.“

„To teda jo,“ vypálil okamžitě parták.

Zvonili jsme u dveří přízemního bytu v takovém malém činžáku, asi pro čtyři partaje, na kraji náměstí, nad kostelem v Kojetíně. Zvonek vyzváněl jako kostelní zvon, ale marně. Z protějšího bytu byly slyšet šouravé kroky. Dveře se pomalu otevřely a za